

křepelky nebo dětem nabídnuté psaní brkem v historické lavici.

Vedle těch, které pohladí duši, se však událo mnohé méně příjemné. Částo nad nimi zůstává viset otázka údivu a to tím spíše, že budou ovlivňovat události budoucí. Tak vnímám například okolnosti výměn některých odvolaných ředitelů na školách nebo červnového rozpadu radniční koalice v Letovicích.

TOMÁŠ TRUMPEŠ – kulturní redaktor

Otevření nové stálé expozice Boskovicko - krajina sedmizubého hřebene v boskovickém muzeu. Už sám vznik nové regionální expozice je skutečnou

událostí, navíc si myslím, že její konkrétní podoba je výjimečně podařená. Hned poté mě bohužel napadá zrušení letovického gymnázia, což pokládám za událost velmi významnou a velmi nešťastnou. A do třetice výstava prací Víta Ondráčka Nejlepší ztvárnění vedlejší role v boskovickém muzeu, včetně pohledu na český básnický parnas usazený po vernisáži v kulturně restauračním zařízení Turbína.

PETRA KOUTNÁ – redaktorka

Největší událost nejen v regionu, ale v celé republice podle mě byly volby do krajských zastupitelstev, které pro mě přinesly překvapivé výsledky, ať už to byl volební úspěch komunistů, nebo porážka některých favorizovaných kandidátů. S obdivem jsem sledovala, kolik voličů projevilo svou přízeň lidoveckému kandidátovi, starostovi Olešnice Zdeňku Pešovi. Ten jako jeden z mála kandidátů o zastupitelské křeslo překročil pětiprocentní hranici preferenčních hlasů, která byla potřebná pro to, aby se posunul na volitelné místo na kandidátce. Peša se tak z dvaadvacátého místa na kandidátce posunul na třetí místo.

LUBOMÍR SLEZÁK – sportovní redaktor

...no tak já myslím, že nejvýznamnější byly moje 50. narozeniny. Teda jako pro mě. Význam této události vidím v tom, že se mi začaly líbit mladý holky.

MAREK OSOUC – redaktor a student gymnázia

Nejvíce mě překvapila vyhláška o omezení otevírací doby v restauracích v Boskovicích. Nad samotnou vyhláškou bych se zase tak nepozastavoval, ale když dostane okamžitě

výjimku z vyhlášky boskovický Maják, tak si myslím, že je tady něco špatně. Buď bude platit vyhláška striktně pro

BERNARD LANGER

Při pátrání po osudu letců RAF byl Marek Paulík upozorněn ještě na jedno jméno – Bernard Langer. Ten byl připomínán také jako pilot RAF, avšak Marek Paulík jeho jméno nikde v seznamu členů peruti nenašel. A tak pátral dál. „Na internetu je krátký článek velkého obsahu. Ne, Bernard Langer neměl s RAF ani s létáním nic společného, ale jeho krátký život byl více než zajímavý. Narodil se 23. 5. 1912 v Boskovicích, na Plačkově ulici v židovské rodině. Když viděl, jak se stahují mraky nad naší vlastí, emigroval do Palestiny, kde se přihlásil jako dobrovolník do anglické armády. Bojoval u Tobruku, Dunkerque a nakonec

přijel do Plzně jako tankista americké armády,“ popsal Marek Paulík. Osud Bernarda Langeru se uzavřel tragicky. V říjnu 1945 se vracel z Prahy do Boskovic vlakem a údajně ve Skalici zaspal. Vyskočil z již rozjíždějícího se vlaku a zabil se. Byl pohřben se všemi vojenskými poctami na židovském hřbitově v Boskovicích.

„Boskovických občanů bojujících za války u jiné zbraně než u letectva bylo více a mně se rysuje možnost získání více informací. Bohužel mě plně zaměstnávají naši letci, a pokud bych zabral celé spektrum našeho regionálního odboje, cítil bych, že výsledky by zdaleka nebyly stoprocentní. Byl bych velice rád, kdyby se našel někdo,

kdo by byl stejný blázen jako já a k tématu našich boskovických pozemáků se chtěl věnovat. O informace, které mám, se samozřejmě podělím. Mínulým článkem se rozjel vlak, do kterého na každém nádraží nastupují nové informace a skutečnosti. Jeho trasa je ohraničena životem a vzpomínkami lidí, kteří bojovali za svobodu své země. Doufám, že až z tohoto vlaku vystoupím, vystoupí se mnou i kompletní a ucelený obrázek života a odkaz těchto našich rodáků budoucím generacím a já ho dokážu předat dál tak, aby naše heslo: We don't forget! – Nikdy nezapomeneme!, bylo naplněno,“ uzavřel Marek Paulík.

TOMÁŠ TRUMPEŠ

ZDENĚK ŠKARAVADA A EMIL BOČEK. Foto: archiv Marka Paulíka

Zpráva z cesty

Touto zprávou z cesty bych ráda naplnila svůj úmysl přiblížit aktivity obecně prospěšné společnosti Kunštát pro Futuro. Jejich spolupráce se švýcarskými zařízeními z oblasti sociálních služeb a projekty, jež jsou už více než dva roky velmi úspěšné, totiž jsou i nejsou známé. Jak ale taková práce vypadá?

„Jedeš do Švýcarska, víš to?“ sdělila mi někdy v září kamarádka Zdena Popelková, jinak též předsedkyně a zakladatelka ópécky, jak se „odborně“ dnes obecně prospěšným společenstvem říká. Narušila tím mé kruhy. Týdenní nepříjemnost pro mě znamená zvýšený stres, nasazení před a nasazení po. V hlavě zmatek a napětí, které ale musí vyprodukovat řád a pořádek. Při zvýšeném nasazení samozřejmě nezbyl čas na surfování po internetu, abych zjistila, kam vlastně jedu. Proviant na dva dny a láhev vína chutnaly nakonec všem účastníkům zájezdu.

V řízení osmimístného vypůjčeného auta se střídali dva mužští účastníci zájezdu. Zlé bylo, že poté, co jsme u Znojma opustili naši krásnou zemi, se začala naplňovat předpověď - proti nám narůstala hradba neprostupných

mraků. Po dálnici jsme se řítili v hustém dešti, který nás měl doprovázet celou dobu pobytu. Stalo se, ale velmi zvláště. Vždy totiž, když jsme se měli podle plánu pohybovat venku, nebyl. Osm set kilometrů v dešti přenádherou krajinou. No, co jsme z ní asi tak mohli mít...

U hotýlku jako z pohádky ze tmy zněly kravské zvonce.

Ráno jsme měli vyrazit na horskou túru, a tak nepršelo. Snídaně nás dostala. Tolik druhů a takových sýrů jsme v životě neviděli ani v obchodě. Domácí marmelády to završily. Hory vyšší dvou tisícovek zahalovaly mlhové závoje, no pohádka. Lanovka nás vyvezla do poloviny výšky, kde jsme nastoupili na zvukovou stezku. Ozvěna nesla zvony krav a našeho snažení. Zvuk je pro Švýcary zřejmě důležitý. U prvního zastavení z mnoha - obyčejně dětské houpáčky na kládě, jsme strávili snad půl hodiny. Ozvučné kovové lamely po celé délce mezi sedačkami rozeznával miček - kdo by se nerad houpal. U každého zastavení bylo třeba nějakého osobního nasazení - nic přece nefunguje samo. A tak jsme troubili, otáčeli tyče s kroužky, šlapali na kole a tím roze-

znávali hadici, se zavřenými očima chodili mezi zvonci - no randálu při tom bylo požehnaně. Snad nejpříjemnější bylo něco jako tibetský mlýnek zvíci však dvou metrů v někdejší salaši. Struny rozeznávaly jeho dřevěné tělo do blahého pocitu posluchače. No, bavili jsme se jako děti. Zdenička překládala návody, Tonda Krejčíř (druhý člen ópécky) fotil a natáčel.

Volba, zda lanovkou výš, byla jednoznačná. Když, tak teda, předpověď je nevstřícná, což potvrzovali i místní. Dar to byl převeliký - Alpy jako na dlani jsme pozorovali z výše našeho Gerlach, závratě dostávali při pohledech do hloubi. Ve chvíli návratu o tisíc metrů níže se celé okolí ztratilo v mlze. Přesto - zdejší lidé (byla neděle) tyto výlety do nebe zdá se podnikají jako odpolední procházku s pejskem.... V nohách deset kilometrů jsme se těšili na večeri, a pivo. Zde teprve - u typického místního jídla - jsme byli vzájemně představeni. No, znali jsme se již, oslovovali jmény, dokonce vedle sebe už i spali, ale člověk se většinou nepídí po pracovních pozicích a titulech když se střídá v koupelně, že ano. A tak vyšlo najevo, že spolupobýváme s Markétou, která donedáv-

HRAJEME SI. Jedno ze zastavení na zvukové stezce. Foto: ANTONÍN KREJČÍŘ

na pracovala v chrlickém slepeckém ústavu, odkud ji nové vedení vyhnalo, neboť bojovala za jeho zachování. Pak s Danielou, která pracuje v hradeckém Tyfloservis, dále s Veronikou, která taky občas spolupracuje s Tyfloservisem, ale olomouckým, vyrábí úžasné hmatové knížky a dokonce jezdí trénovat zaměstnance ve sféře sociální péče v nových dovednostech. Například boskovickou MSSS. Ale je umělec a pracuje, zatím jen trošku, v ateliéru KREAT, který opéška zřídila na podzim v Brně. (Do ateliéru dojíždí každé pondělí například Denisa z Boskovic, která velmi pěkně a zajímavě maluje.) No a Kamila. Ta je také z opéšky. Potřebovala zajistit, aby všechny smlouvy, které budou v průběhu týdne uzavřeny, byly plnohodnotné, a účty musí být též v pořádku. Aby se na nic nezapomnělo, protože účtařina, ta je v opéšce moc důležitá.

Nějak jsme si ani nevěšimli, že jsme po celý den pracovali. A tak to mělo

být prakticky pořád, i když to více než často působilo jako zábava. Znalosti a zkušenosti odborníků byly prověřovány v nových situacích, neustálé srovnávání Česko - Švýcarsko. A hlavně, co přidat v Rudce do Zahrady smyslu.

Návštěva výrobce dřevěných hudebních nástrojů další den rozšířila náš obzor k úžasu, který završila večerní návštěva místního muzea. Setkání s tibetským zvonem, jehož rozeznáním můžu vytvářet na vodní hladině obrazce či vodu levitovat, bylo pro mě magické. Viděli jsme mnoho z oblasti zvuku, nejsilnější však bylo dřevěné lůžko, pod nímž struny dokážou rozeznat (a tím léčit) každou buňku v těle. Návštěva vyvrcholila dohodou, že Hans přijede v létě do Rudky a postaví tam nějaký svůj nástroj. Večer jsme se pak setkali s ozvučnými deskami, jež podle zvuku a tónu - vykreslí obrazec, no a – se zlatým řezem. "Ten přece znám z katedrál," propojovalo se mi v tu chvíli cosi... Fotografie obrazců, jež dokáže způsobit konkrétní tón či slabi-

ka. No, co vám budu povídat - při slabice om, kterou chodíme zpívat každý pátek do školíčky v Boskovicích, tam byl anděl. Kdo nechce, nechť nevěří.

Někdy jsem se nezajímala o dílo Rudolfa Steinera, ale viděla jsem, že mě místa, jimiž jsme procházeli, nesla jeho pečeť. Navštívena ale nebyla kvůli Steinerovi, nýbrž kvůli tomu, co zde bylo vytvořeno. Sto let starý ústav pro postižené, existenčně soběstačný. No Švýcaři - i dřevo bylo srovnáno podle velikosti. „Zdeno, zeptej se...“ „No, když já nevím koho. Tady nejde poznat, kdo je mentálně postižený a kdo odpovědný.“ V různých dílnách pracují pod nenápadným vedením různě postižení. Někd malinko, jiný moc. Pro každého je práce. A hlavně - ta práce má smysl. Živí se jí. Invalidní pojišťovnu totiž velmi zajímá, když někomu může platit méně. Ti lidé zde žijí asi tak, jako v našich někdejších vesničkách SOS. Nevěřili byste, ale naše průvodkyně byla postižená. Mentálně. A byla dokonalá. Zdena

všechny, anebo nemá žádná vyhláška smysl.

LÍDA DOBROZEMSKÁ – studentka, autorka anket

Pokud bych mluvila o kulturních akcích, myslím si, že náš region jich může nabídnout mnoho – od festivalů, přes divadla, plesy, výstavy, až po koncerty. Já osobně nezapomenu na náš šerpovací, maturantský ples. Kdybych měla zmínit nějakou „nekulturní“ akci, určitě by to byla vyhláška o zavírání dobé restaurací, nebo další přírůsteky v obchodním centru za nemocnicí.

Ta má „největší událost“ ale neproběhla v našem regionu, proběhla v Brně. Byl to koncert dámy, které si moc vážím – koncert Marty Kubišové.

ŽANETA ONDROUŠKOVÁ – redaktorka a studentka environmentalistiky

Většinu roku jsem dění v regionu sledovala přes novinářské brýle. Když se řekne významná událost, napadnou mě tedy nejprve kauzy, které ovlivnily náladu široké veřejnosti. A právě proto, že jsem zvyklá o událostech zpravovat, a ne jen číst, je z mého pohledu krapet podivná boskovická vyhláška omezující provozní doby restaurací důležitější než oprava kanalizace; uzavření letovického gymnázia je významnější než megalomanská úprava tamního náměstí; či stavba dalšího supermarketu a postupné hubení malých boskovických obchůdků podstatnější než běh za sedmizubým hřebem. Zvláštní, podle toho, kolik prostoru jednotlivým tématům dávají naši zastupitelé, mám to asi nějak naruby. Ale abych nebyla jen negativní; potěšila mě mimo jiné březnová iniciativa letovických středoškoláků v podobě uspořádání semináře s ekologickou tematikou. Událost je to veskrze významná! Znamená to, že lhostejné papaláše brzy vystřídá generace, která nebere ohledy jen sama na sebe.

MARTINA LUKEŠOVÁ – redaktorka a ekoložka

Ze záležitostí, které jsou ovlivněny krajem či státem, bych uvedla konkurzy do vedení krajských vzdělávacích zařízení. Myslím, že novým vedením například ZUŠ Boskovice se do budoucna mnohé změní. Škoda že tento svěží vítr neprolétl i jinými školami. Nejen pro Letovické bude určitě významné zrušení letovického biskupského gymnázia. Situace ve školách je problematická, což je státní politikou a nevhodným uchopením globalizace. Ukázkou byly skandály v provádění státních maturit a nižší úroveň výsledků studentů.

V Boskovicích bylo zajímavé sledovat „kocourkov“ kolem rušení nočního klidu a ukázka toho, jak lze problémům předcházet, když je předem důkladně a odborně zpracován. Pro obyvatele ulice Komenská bylo jistě

VEČEŘE S PŘÁTELI. Hugo, Zdena Popelková a Michel. Foto: JITKA MELKUSOVÁ

Polévka pro chudé i bohaté

Přijďte opět

letos PLNOletá

Za 17 dosavadních ročníků jste věnovali neuvěřitelných 475.399 korun.

Děkujeme.

Kolik k nim přidáme letos?

Kdy? Na Štědrý den od 11 do 12 hodin
Kam? Do Boskovic, pod vánoční strom

závažné zkolaudování provozovny Brutus. Po stížnostech město vydalo závaznou vyhlášku, která upravuje provozní dobu hostinských zařízení, poté udělení výjimek z vyhlášky a posléze zjištění, že se na Brutus vyhláška nevztahuje.

Pro místní obchodníky a pro živý ruch v centru města má určitě vliv otevření již pátého supermarketu, Kauflandu a obchodů vedle něj. Považují to za velice krátkozraké. Už postavení Tesca nebylo podle mě rozumné. Nemám ráda to hromadné nakupování a vadí mi, že se obchody na náměstí ruší.

Pro celý region má velký význam rekonstrukce kanalizací nad Boskovickou přehradou, pro Boskovický pak oprava kanalizací na Lidické a Kapitána Jaroše, dále všechny opravy kanalizací a výstavby ČOV. Ochrana zdrojů pitné vody i vody povrchové a péče o ní je dlouhodobě velice významná.

Z kulturních záležitostí je podle mě pro Boskovice i pro turisty zajímavé zhlédnutí kopie rukopisu Boskovické bible, která se tímto do Boskovic vrací. Jen škoda, že se nepodařilo sehnat finance na dokončení zbývajících dvou třetin originálu z roku 1415. Určitě je také významné otevření nové expozice Muzea Boskovicka s tématem, které je mi velice blízké, Boskovicko - krajinou sedmizubého hřebene. Je mi líto, že z KZMB odešla Táňa Reiblová a mám pocit, že bude v této oblasti chybět jakýsi kulturní společenský nadhled. Stejně tak cítím lítost nad stále velice vzdálenou vidinou nové knihovny.

Co mě však velice potěšilo, bylo to, že jsem byla u sázení starých ovocných krajových odrůd na Ludíkově a jeřábů na Újezdě a že se k této výsadbě sešla velká část obyvatel těchto obcí.

překládala a Tonda fotil a natáčel.

Senzorium je další místo inspirované se Steinerem. Je zde krásný domov s kompletním servisem, obrovskou zahradou, kavárny, prodejny a hotýlek – turisté, přijďte k nám. Do hotýlku jsme se nastěhovali a honem, honem – teď už jen někteří z nás – do palačinkárny. Setkání s umělci z CREAMMu, kteří spolupracují s mentálně postiženými umělci. S řadou z nich se znám, ale nepovídám si – Zdena překládá a já fotím jejich portréty. Pracovní večere, dopilování projektů, podepisování smluv. Na kutě pozdě večer, ale bez Aleše. Ten zůstává a zítřek stráví v ateliéru, aby pochopil, inspiroval se. Že nemluví žádným jiným než rodným jazykem? No a? Jsou tam tací, co nemluví vůbec...

Ráno snídaně s Walterem, šéfem sensoria a jeho filipínskou ženou. Pak do slepeckého ústavu. Děti mají prázdniny, a tak procházíme prázdné třídy, muzeum a setkáme se s těmi několika, kteří tu bydlí a neodjeli do rodin. Zajímavé je především muzeum, které přibližuje vývoj přístupu k nevidomým, pomůcky. A pak fotografie těch, kteří uspěli – průvodkyně po městě, učitel klavíru, vědec... S ředitelkou zařízení rozebíráme celý systém služeb v sociální sféře, Veronika předává místním dětem hmatové knížky – pohádky, jež jsme si cestou vyzkoušeli na sobě. Zdena jako obvykle překládá, Tonda jako obvykle fotí a natáčí. Cestou vyzvedáváme Aleše v ateliéru. Má oči navrch hlavy a se všemi pěti přítomnými se dojemně loučí. Do Cyprianovy fabriky doráží ve chvíli, kdy končí směna. Lidé nesou své termosky, nasedají do svých či rozvozových aut a jedou do svých domovů. Nic zvláštního kromě toho, že na některých je vidět postižení. Cyprian a jeho žena byli nedávno u nás, s Cyprianem a Zdenou jsme děla-

li rozhovor do našich novin. Víte se jako staří známí. Říjnové slunce nás pozve k venkovnímu stolu, a tak si to užíváme. Více než hodinu trvá rozhovor Zdeny s místním novinářem. Ta ho ještě stihá překládat, případně komentovat ostatním. Cyprian bedlivě a starostlivě sleduje celé dění. Všichni Švýcaři kouří, z našich jen Aleš. Fotím já, Tonda nepije pivo, bude řídit. Na závěr podpis smlouvy pro projekt Doteky IV.

Zdenička má krásné barevné tričko a korále. Jedeme na večeri do sokromi. Jak se dozvím – tradice. Její přátelství s těmi, kteří na nás čekají, trvá už od začátku 90. let. A zahájil je Michel. Někdejší ředitel speciálního zařízení přijel nabídnout pomoc pro speciální školství na Moravu a náhodou skončil v Olešnici, protože jinde ho nepřijali. No a Zdena byla ten, kdo překládala... Jsme v domácnosti Huga, jeho kolegy, protože Michel žije sám. Zdena se setkává i s dalšími přáteli – emigrantkou Bohunkou z Brna, která též pracuje v sociální sféře. Ta se na Zdeničku zlobí, protože dokud ta nezaložila opéescu, jezdily spolu poznávat cisterciácké kláštery po celé Evropě. Michael má dobrou zprávu, jede s námi do Česka – chystá se na to už mnoho let, ale sám nenašel odvalu. Zdena překládá jen občas a Tonda nefotí.

Dopoledne si konečně hrajeme v sensoriu. Potkávám zde milovaného tibetského zvony, zkouším čínský gong a uvěřím, že zvuk může bořit zdi. Hrajeme si s ozvučnými deskami – jemný písek vytváří obrazce na tón, který kouzlíme smyčcem. Je tam tolik udělatek, že se to za chvíli nedá pojmout. To děvčata měla větší štěstí – strávila zde celé včerejší dopoledne. Cestou navštívíme muzeum, které nás posune do jiných sfér. Například svědectvím, jak se kdysi chovali k

„jiným“ lidem.

A honem do kláštera. Ano, spíme ráno všichni potvrdili, jako hození do vody. Úžasně přivítání a úsměvy – světe div se – v češtině. V Magdenau žije několik Čechů, ba i Brňáček. Krátká, ale o to srdečnější, setkání mezi povinnostmi. Zdenička překládat nemusela a na focení jsme nějak zapomněli... Z okýnka v klauzuru se odnášeme večeri, horký čaj, jablka, ráno snídani, večer zase večeri, ráno zase snídani. Vždy bez masa, ale vynikající. Dva více než příjemné večery a klidné noci jsme proložili návštěvou botanické zahrady na ostrově Meinau, kde se zase pracovalo. Stezka pro nevidomé prošla sřizavou kritikou odbornic s tím, že v Rudce to bude jinak a lépe.

Ráno jsme u vlaku vyzvedli Michela a karé domů. Cestou jsme se zastavili na místě, kde nám upálili Jana Husa.

Týden to byl náročný, unaveni byli všichni. I Michel. Zdena jeho čtrnáctidenní pobyt zde přijala jako intenzivní kurz francouzštiny.

Smlouvy jsou podepsány, Tonda připravuje projekt financovaný česko-švýcarskou společností nazvaný Doteky IV. Doteky I – III, během nichž se v uplynulých dvou letech navzájem v Česku a Švýcarsku vystřídaly skupiny postižených, či jednotlivci, již tvořili umělecká díla, učili se, vytvářeli v různých zařízeních řešení přímo na tělo, navazovali spolupráci, ba i přátelství, se právě uzavřely. Naši se ve Švýcarsku mnoho naučili, a teď mají šanci své poznatky a zkušenosti uplatňovat ve svých zařízeních. Mnoho se naučili i ti, kteří přijeli k nám. Zjistili, že není čeho se bát, že tady mohou poradit s něčím, co už mají doma dávno zrnákné a hlavně, že všude je chleba o dvou kůrkách.

JITKA MELKUSOVÁ

Postižení umělci jsou na své obrazy hrdí. A mají proč. Foto: JITKA MELKUSOVÁ

V parku na ostrově Meinau mají odborníci potřeže se stezkou pro nevidomé